48- KITÂBU'R.-REHN
1- Hazardaki Rehin Hakktnda Bâb
2- Zirhini Rehin Eden Kimse Babi
3- Silâhin Rehnedilmesi Babi
4- Bâb: Rehin Edilen Hayvan, Binilir Ve Sagilir
5- Yahudilerin Ve Digerlerinin Yaninda Rehin Etme Babi
6- Bâb: Rehin Veren, Rehin Alan Ve Bunun Benzeri Kimseler Ihtilâf Ettikleri Zaman Beyyine Da'vaciya, Yemîn Ise Da'vâliya Âid Olur

Rahman ve Rahîm olan Allah'in ismiyle

48- KITÂBU'R.-REHN
(Rehin Tutma Kitabi)

1- Hazardaki Rehin Hakktnda Bâb [1]

Ve Yüce Allah'in su kavli: Eger bir sefer üzerinde iseniz, bir yazici da bulamadinizsa o zaman (te'mînât dayanagi), alinmis rehinlerdir,, " (el-Bakara: 283) [2].

1-.....Enes ibn Mâlik (R) söyle demistir: Yemîn olsun Peygamber (S) kendi zirhini arpa almak karsiliginda rehin birakmistir. Ben de bir defa Peygamber'e bir arpa ekmegi ve bir mikdâr bayat yag götürdüm. Muhakkak Peygamber'i söyle derken isitmisimdir:
— "Muhammed'in ev halki için birsâ' ölçegi hububattan baska birsey sabahlamamis ve aksâmlamamistir. Ve hakîkaten Muhammed'in ailesi halki dokuz evdir" [3].

2- Zirhini Rehin Eden Kimse Babi

2-..... Bize el-A'mes tahdîs edip söyle dedi: Biz Ibrâhîm en- Nahaî'nin yaninda selefteki rehn'i ve kefîPi müzâkere ettik. Ibrâhîm söyle dedi: Bize el-Esved, Âise'den tahdîs etti ki (o söyle demistir): Peygamber (S) bir Yahudi'den bir müddete kadar va'deli bugday satin aldi ve zirhini ona rehin yapti [4].

3- Silâhin Rehnedilmesi Babi

3-.....Amr ibn Dînâr söyle dedi: Ben Câbir ibn Abdillah'tan isittim, söyle diyordu: Rasûlullah (S) söyle buyurdu:
— "Ka'b ibn'I-Esref{i öldürmek) için kim hazirdir? Çünkü o, Allah'a ve Rasûlü'ne eza etmistir" buyurdu.
Muhammed ibn Mesleme:

— Ben hâzirim, dedi.
Akabinde Muhammed ibn Mesleme, Ka'b'a vardi ve:
— Biz, senin bize bir vesk yâhud iki vesk ödünç (hurma) vermeni istedik, dedi. Ka'b onlara:
— Kadinlarinizi bana rehin edin, dedi. Muhammed ve arkadaslari:
— Sen bugün Arab'in en güzel erkegi iken, biz sana kadinlarimizi nasil rehin edebiliriz! dediler.
Ka'b:
— Öyle ise bana ogullarinizi rehin verin, dedi.
Onlar:
— Ogullarimizi nasil rehin ederiz? Sonra bunlarin biri hakkinda "Biri iki deve yükü hurmaya rehin olundu!" diye sövülür ki, bu bize ebedî bir ardir. Lâkin biz sana silâhimizi» zirhimizi rehin edelim, dediler. -Sufyân ibn Uyeyne: Silâhi kasdediyor, demistir-,
(Ka'b kabul ederek) kendisine gelmesi için Ibn Mesleme'ye va'-de, yâni zaman ta'yîn etti... Sonunda onlar Ibnu'l-Esref i öldürdüler. Sonra Peygamber'e gelip haber verdiler [5].

4- Bâb: Rehin Edilen Hayvan, Binilir Ve Sagilir [6]

Ve Mugîre ibn Miksem, Ibrâhîm en-Nahafden: "Binek hayvani bulundugunda yemi verildigi kadar binilir, sütlü hayvan da yemi verildigi kadar sagilir. Rehin de buluntu gibidir" sözünü nakletmistir [7].

4-.....Ebû Hureyre (R)'den (söyle demistir): Peygamber (S): "Rehin, nafakasi mukaabiiinde binilir. Sagim hayvani da rehin oldugu zaman nafakasi mukaabiiinde sütü içilir" buyururdu.

5-.....Ebû Hureyre (R) söyle dedi: Rasûlullah (S) söyle buyurdu:
"Binek hayvani rehin oldugu zaman yemi verilmekle binilir. Sagim hayvani rehin oldugu zaman, onun sütü de yemi verilerek içilir. Hulâsa rehin edilen hayvanin nafakasi, ona binen ve sütünü içen kimse üzerine vâcibdir [8]

5- Yahudilerin Ve Digerlerinin Yaninda Rehin Etme Babi

6-.....Âise (R): Rasûlullah (S) bir Yahudi'den hububat satin aldi ve kendi zirhini o Yahudi'ye rehin etti, demistir [9]

6- Bâb: Rehin Veren, Rehin Alan Ve Bunun Benzeri Kimseler Ihtilâf Ettikleri Zaman Beyyine Da'vaciya, Yemîn Ise Da'vâliya Âid Olur

7-..... Ibn Ebî Muleyke söyle demistir: Ben îbn Abbâs'a bir mektûb yazip sordum. O da bana: Peygamber (S): "Yemin etmek da'vâhya âiddir" diye hükmetti, cevâbini yazdi [10].

8-..... Ebû Vâil söyle dedi: Abdullah ibn Mes'ûd (R) bir mecliste-: Her kim bir mali hakk etmek için kendisi yalanci olarak yalan bir yemîn üzerine and içerse, Allah kendisine öfkeli oldugu hâlde Allah'a kavusur. Allah bunun tasdikini de indirmistir, dedi ve sonra su âyeti okudu:
"Hakikat, Allah'a olan ahidlerine ve yeminlerine bedel az bir bahâyi satin alanlar; iste onlar; Onlar için âhirette hiçbir nasîb yoktur. Allah kiyamet günü onlarla konusmaz, onlara bakmaz, onlari temize çikarmaz. Onlar için pek acikli bir azâb vardir" (Âiu tmrân: 77).
Sonra Es'as ibn Kays bulundugu yerden çikip bizim yanimiza geldi de: Ebû Abdirrahmân size ne tahdîs ediyor? dedi. Râvî dedi ki: Biz onunla konustuk. Râvî dedi ki: Es'as: Ebû Abdirrahmân dogru söyledi. Yemîn olsun ki, bu âyet benim hakkimda indirildi. Benimle bir adam arasinda bir kuyu hakkinda bir çekisme vardi. Rasûlullah'a muhakeme olduk. Rasûlullah (S):
— "Sahidin yâhud onun yemini" buyurdu. Ben:
— O takdirde bu zât (dogru, egri) aldirmayarak yemîn eder, dedim.
Bunun üzerine Rasûlullah:
— ' 'Her kim yemininde fâcir (yânî yalanci) oldugu hâlde yemini ile bir mali hakk etmek için yalan bir yeminle yemin ederse, Allah'a, kendisine öfke edici hâlde kavusur" buyurdu.
Allah bunun tasdikini de indirdi. Sonra Rasûlullah bu Âlu Im-rân: 77. âyetini sonuna kadar okudu: "Hakikat, Allah'a olan ahid-lerine ve yeminlerine bedel az bir bahâyi satin alanlar; iste onlar; Onlar için âhirette hiçbir nasîb yoktur. Allah kiyamet günü onlarla konusmaz, onlara bakmaz, onlari temize çikarmaz- Onlar için pek acikli bir azâb vardir" [11].

---

[1] Bu kitâb ve bâb basligi Meydûmiyye'nin huzurunda okunup arz olunmus olan nüshada bu sekildedir. el-Câmi'u's-Sahîh 'in el-Kusmeyhenî ile Ibn Sebbûye mis-halannda da "Kitâbu'r-Rehn" seklindedir. Diger nüshalarda bu unvanlar degisik sekillerde gelmistir.
Buradaki bâb basligindaki "Hazar" kaydi, ihtirazi degil, vâkiî bir kayid-dir; yâni rehin seferde de, hazarda da caizdir.
er-Rehn, lügatte mutlak surette habs ma'nâsmadir; tutmak ve baglamak demektir. "Her insan kazanana baglidir'" (el-Müddessin 38) âyetinde rehine, mah-bûse ve merbûte ma'nâsmadir. Bu Ilâhî vecîze su âyetle de gelmistir: "Her kisi kazancina baglidir" (et-Tûr: 21).
Seriat dilinde Rehn: Bir mali kendisinden almak mümkin olan borç gibi bir hakk mukaabilinde bahsetmektir. Rehn masdar ismiyle mef'ûle isimleme olarak rehnedilmis mala da itlak olunur (Seyyid Serif, et-Ta'rîfât).
el-îriihan, rehin kabul etmek; er~Râhin, rehin veren kimsedir.
el-Mürtehin de rehin alan kimsedir. el-Merhûn ve er-Rehîn, rehnedüen maldir; müennesinde Merhum ve Rehine denir. Rehn'in cem'i Rihân ve Rühün'dür.
[2] Buhârî bu âyeti rehnin Kur'ân'daki dayanagini göstermek için getirmistir. Bu âyetin bir tefsirinde Ibn Abbâs: "Borcu yazacak kâtib bulunur da kâgid yâhud mürekkeb yâhud kalem bulunmazsa, yaziya bedel ayni hakk sahibinin eline verilen rehin ile hakk emniyete alinir" demistir (Aynî).
[3] Hadîsin basliga uygunlugu "Muhakkak Peygamber kendi zirhini arpa karsiliginda rehin birakmistir" sözündedir. Hadîs, Buyu Kitâbi'nin baslarinda da geçmisti. Bir rivayette hadîsin son firkasi "Hakîkaten Peygamber'in yaninda (o vakit) dokuz kadin vardi" seklindedir.
[4] Basliga uygunluk "Zirhim ona rehin etti" fikrasindadir
[5] HadîsIe baslik arasinda uygunluk "Biz sana lem'eyi, yânî silâhi rehin edelim" sözünün zahirine göredir. Her ne kadar isin kendisinde rehnin hakikati yoksa da, bu mikdâr, mutabakat yönünde yeterlidir (Aynî).
Bu hadîs Magâiî'detayri bir bâbda getirilen uzunca hadîsin kisaltilmisidir.
[6] Bu baslik, Hâkim'in A'mes yolundan; o da Ebû Salih'ten; o da Ebû Hureyre'-den; o da Rasûlullah'tan olmak üzere rivayet ettigi hadîsin lâfzidir.
[7] Ibrahim'in bu her iki fetvasini da Saîd ibn Mansûr, senediyle rivayet etti. Ibrâhîm, asagidaki hadîslere dayanarak "Rehin edilen hayvan yemi sahibine âid olmak üzere binebilir; yine böyle rehin edilen sagimli hayvanin yemi kendisine âid olmak üzere rehneden onun sütünden istifâde edebilir" demis oluyor. Safiî'nin ve Zahirî mezhebi âlimlerinin de görüsü budur.
Sufyân es-Sevrî'ye, Ebû Hanîfe'ye, Imâm Mâlik'e.. göre, rehnedenin reh-nettigi hayvan üzerinde böyle bir hakki yoktur. Böyle bir hakk kabulü, rehinlik hükmüne aykiridir. Çünkü rehin devamli habsden ibarettir... Bu imamlar Safiî ve Zâhirîler'in delîl edindikleri Ebû Hureyre hadîsi hakkinda, bu hadîs mücmeldir; rehnedenin mi, rehin alanin mi; kimin bu hayvana binecegi ve kimin sagim hayvanini sagip sütü içecegi bildirilmemistir. Bu haklann râhin veya mür-tehinden birisine âid olmasi ancak delîl ile mümkün olabilir, derler...
[8] Hadîslerin basliga delâletleri açiktir. Basliktaki ta'lîk vesilesiyle bunlar hakkinda bilgi ve açiklama verilmis oldu.

[9] Hadîsin basliga uygunlugu meydandadir; zâten hadîs yakinda da geçmisti.

[10] Hadîs basligin bir kisminin lâfzini ihtiva etmektedir.

Râvî Abdullah ibn Ebî Muleyke, Âlu Imrân tefsirinde de gelecek bir rivayetinde görülecegi üzere, iki kadin arasinda meydana gelen da'vâdan dolayi Ibn Abbâs'a bir rnektûb yazip görüsünü sormus, o da cevâbinda Peygamber'in hadîsteki hükmünü yazmistir.

Buhârî bu hadîsi Sehâdetler ve Tefsîr Kitâblarfnda da getirmistir.

[11] Hadîsin basliga uygunlugu "Sahidin yâhud onun yemini" sözündedir. Bu hadîs az bir lâfiz ve sened farki ile Sirb Kitabi, "Kuyu hakkinda çekisme bâbi"n-da da geçmisti.

Hadîste Ibn Mes'ûd'un rivayetini te'yîd eden ve o âyetin kendisi hakkinda Indigini bildiren Es'as Ibn Kays, Ebû Muhammed el-Kindî'dir. Onuncu hicret yilinda Yemen'e mensûb Kinde kabilesi tarafindan Islâm'a girmek için Peygam-ber'e gönderilen hey'et içinde bulunmustur. Sonralari Yermuk, Kaadisiyye, Me-dâin, Nihâvend gazalarinda bulunmustur. Hz. Usmân tarafindan Azerbaycan Valiligine ta'yîn edilmistir. Siffîn Harbi'nde Alî'nin beraberinde bulunmus, Alî'nin sehâdetinden kirk gün önce, 63 yasinda vefat etmistir (R).